

בית נאמן

מוצ"ש פרשת נח, ה' חשוון תשע"ט

העלון יוצא ליעילי נשמת
מדיאנה נג'מה בת
חנינה לבית זדאן ע"ה,
ובעלה מקיקץ
כצאני בר רחל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בשעה 21:00

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

נושאי השיעור:

- א. להתרחק משנאת חנם ומחלוקת. ב. הגאון רבי יורם אברג'ל זצ"ל, והרב ד"ר משה רוטשילד זצ"ל. ג. הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל מייסד הדף היומי. ד. חשבון ימי המבול. ה. מה עדיף דוחק הלשון או דוחק הענין? ו. מדוע (בעיבור) חילקו את השעה ל-1080 חלקים. ז. מה עשה אונקלוס כשנחלקו רבותיו? ח. נוסח שאילת הגשמים. ט. חוני המעגל והגשמים. י. שכח לשאול את הגשמים מה דינו? י"א. זמן תחילת שאילת הגשמים בחו"ל.

זה "בחירות" זה לא שנאת חנם

א. שבוע טוב ומבורך! חזק וברוך, ישר כח (לחזן ר' כפיר פרטוש הי"ו על השיר "ברך עלינו"). חשבתי שיהיה שיר "י-ה א-ל המוריד טל ומטר" (של ר' אשר מזרחי), אבל זה שיר יפה יותר, "ברך עלינו על כל אחינו", בלי מחלוקות ובלי השטיות של הבחירות, שנהיה נורמלים. בדרך כלל כשיש בחירות תמיד הם מלווים בהשמצות ושנאת חנם, שגורמים לכל מיני דברים? צריך להתרחק משנאת חנם.

מצביעים לפלוני כי הרב שלנו אמר

ב. היום חיפשתי בשו"ת יביע אומר שכתב על זה, ומצאתי בחלק א' יורה דעה סימן ח"י אות י"א³, ואקרא לכם קיצור מהלשון שלו שם: **וכ"ש בדור היתום הזה, דאחסור דרי, הלון וחסור, ויחננו בחסרות** (כל מלה יש לה מקור וזה יפה מאד), **וכבוד התורה ירד פלאים, ובפרט ע"י המפלגות אשר כל חלקה טובה הכאיבו, וכל רב שהוצרך להצטרף לאיזו מפלגה מאיזה אונס וכדו', קנאים פוגעים בו, ויעפרו בעפר לעומתו** (כלומר מבזים אותו)⁴. והסתר יסתירו

- אני רוצה לבקש שני דברים. **דבר ראשון**, כשאני בא לכאן לא למסור לי מכתב, אלא או למסור לאלהן (הנדה) הי"ו או לחכות עד שאשב ולהביא לי. **דבר שני**, לא כל מי שרוצה ברכה יבוא אלי. שבוע שעבר אחרי שגמרתי את השיעור, חשבו שאני אומר שיעור כדי שיחזיקו ממני "באבא", ומישהו בא ואמר לי: אפשר ברכה לזיווג? אמרתי לו: אי אפשר ברכה לזיווג! אני לא באבא ולא אדמו"ר ולא רבי. **הרוגאצ'ובר** היה אומר: "אני לא רבי ולא צדיק, תלכו ממני". פעם בא אליו חכם אחד, ואמר לו: בגמרא (ברכות ז' ע"א) אמרו שאפילו ברכת הדיוט אל תהי קלה בעיניו, א"כ קל וחומר הברכה של כבודו, אז תברך את פלוני. ענה לו: עד שאני אברך בקל וחומר תברך אתה בלי קל וחומר... כלומר אתה הדיוט. אי אפשר שכל אחד ואחד יבקש ברכה, אינני יכול ואין לי כח לזה, אני בקושי נותן שעה פחות מעט מההתחלה ומהסוף. **וגם הרי אני אומר בסוף "מלא ה' כל משאלות לבכם לטובה"**, וזה כולל הכל. א"כ יש ענין פרטי מיוחד זה משהו אחר, אבל סתם ברכה אני לא יכול לזה. **רבי בוגיד סעדון ע"ה** היה צדיק יסוד עולם, ופעם נפגש עם הרב **עובדיה ע"ה** וביקש ממנו ברכה, אמר לו הרב: אתה תברך אותי. **וכל אחד שם ידו על השני ובירכו ביחד**. אבל כל מי שהיה מבקש ממנו ברכה, הוא אומר לו: אני לא יודע לברך! ופשוטו כמשמעו. פעם אחת ויחידה בזמן הבחירות בירך את "אק שיראק" הנשיא של צרפת, שהסכימים שיהיה נשיא כמעט היו אפס, והוא היה גבוה והתכופף כולו בשביל לקבל ברכה, רבי בוגיד בירך אותו והוא ניצח. אח"כ אמרו לו: כבוד הרב, החבר שלך ניצח. אמר להם: מי זה החבר שלי? הגבוה הזה? אבל להפוך את התורה למעין של ברכות, לא עושים דבר כזה. **אתם רוצים לדעת מי יכול לברך? מי שיש לו זיכוי הרבים, כמו רבי יגאל כהן שליט"א**, שיש לו זיכוי הרבים גדול מאד, שהולך ממקום למקום ודורש להם, והוא אהוב על הרבים (ביים ששי שמעתי דברים שלו). תלכו אליו, ואם יש לו זמן בשבילכם בבקשה. אבל לי אין זמן לזה.
- פעם בזמן עליית דגל של הרב שך זצ"ל (בשנת תשנ"ב), הגיע הדבר שמישהו אמר לחתנו: אני לא מתערב לך ותצביע מה שאתה רוצה, אבל אל תעשה להכעיס, אני קניתי לך את הדירה, למה אתה תולה שם "עץ"? "ככל עץ או על הארץ" (דברים כ"ב ו'). אמר לו: אני רוצה לתלות עץ. אחרי יכוחים ומלחמות החותן הלך לעולמו אחרי שקיבל התקף לב. והיו עוד דברים אחרים, כמו שריפה ודברים כאלה.
- מי שרוצה לזכור את זה: "כמה גדולים מעשי חי"א" (בבא מציעא פ"ה ע"ב), חי"א - סימן ח"י אות י"א.
- בזמנו רב אחד היה במערך בגלל ענין מסויים, אמרו עליו: זה נעשה "מערכניק" והוא פסול. ויש חרדים אוכלים אחד את השני עוד יותר.

פניהם מתורתו וחכמתו, וכאילו קטיל קני באגמא הוא. ושנים עשר אלף זוגות תלמידים של רבי עקיבא, כולם מתו מפסח ועד עצרת, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. וידעתי בני ידעתי, כי הם מחלקים בזה, בדברים הדברים, טלאי ע"ג טלאי, ומעיילי פילא בקופא דמחטא, כדי להורות היתר לעצמם⁵. ותהלות לאל יתברך, דיברתי בזה בדרשותי לפני החברים המקשיבים לקולי, ונומית להם (כלומר אמרתי להם) **כי לא חילק ולא ביליק ידענא** (אני לא עושה חילוקים), **באיסור חמור זה, דתבר גזיזי**. לכן צריך לדעת שיהיו מודעות נגד, אבל מה אכפת לנו מזה? כי ישאלך בנך או מישהו אחר, תענה לו: **אני מצביע פלוני, כי הרב אמר ככה וקיבלתי אותו**. זה הכל. לא לעשות רעש מזה, זה משחיר פניו של זה וזה משחיר פניו של זה, לקיים מה שאמרה המשנה (סנהדרין פ"ג מ"א): "זה פוסל דיינו של זה, וזה פוסל דיינו של זה"... אבל זה לא פירושו שעושה ממנו פסל ומלכלך אותו. לא כדאי לעשות כל השטיות האלה.

מלחמות הפוליטיקה צרעת נושנת היא

- ג. היה סיפור שקרה בספרד לפני אלף שנה בדיוק, הוא מובא בספר יוחסין שהיה מגרושי ספרד, ומאיפה לקח אותו? מספר הקבלה של הראב"ד הלוי. וכותב ככה: רבי משה אחד מארבעת השבויים היו לו הרבה תלמידים, ואחד מהם **רבי יוסף בר יצחק בר שיטנאש** הידוע [בשם] בן אביתור, והוא תירגם כל התלמוד בלשון ערבי למלך ישמעאל ששמו אל-חכים. ומפני גדולתו וחכמתו בעט **ברבי חנון** הרב היושב על כסא אביו רבי משה, ונחלק הקהלה מחלוקת גדולה, אחרי פטירת רבי חסדאי הנשיא⁶. ובאו החכמים האלה ורבו ביניהם, רבי חנון בן משה היה צריך לשבת על כסא אביו, ורבי יוסף בן אביתור בן שיטנאש שהיה ג"כ חכם גדול התנגד לו. בכל יום ויום היו יוצאים מקורדובה לעיר אלזהרה (קורדובה עיר ידועה אבל זוהרה לא ידועה לי) שבע מאות איש מישראל רוכבים על שבע מאות מרכבות (עגלות), וכולם לבושים בלבוש מלכות חובשי מגבעות, כדת שרי הישמעאלים, וכולם עם הרב (כלומר עם רבי חנון). וכת שניה עם בן שיטנאש (כלומר עם רבי יוסף). עד שגברה הכת של רבי חנון, ונידו את בן שיטנאש והחרמוהו. הלך למלך שיתירגם לו את התלמוד, ואמר לו המלך: אילו הערבים היו בוועטים בי כמו שבעטו בך הייתי בורח מהם, אם נידו אותך מה אתה עושה כאן? תברך
- אתם יודעים איך הם מחלקים בזה? קודם כל מדביקים סטיגמה של אפיקורס, פלוני אפיקוריט", והרי גם החפץ חיים שכתב ספר על לשון הרע הוא כותב שלא דיבר על אפיקורס. אבל מי אמר שהוא אפיקורס? אנחנו מחליטים את זה! חזק וברוך...
- רבי חסדאי בן שפרוט הוא הראשון בספרד שהרים קרן התורה, והביא סופרים להעתיק כל התלמוד, ובכל עיר עשו שני עותקים. הוא היה מוכוב מאד אצל המלך, אבל עם כל הכבוד שלו כאשר שמע שבכוזר יש יהודים שומרי תורה ומצוות, חשב אולי הם עשרת השבטים. שלח מכתב למלך כוזר, ואמר לו: תגיד לי אם אתם מעשרת השבטים, וא"כ אני אעזוב כל כבודי וכל עושרי וכל ממוני, ובאוב להיות עבד תחת רגלי אדוני. המכתב הגיע כעבור ששה חודשים, ומלך כוזר ענה לו: אנחנו לא מעשרת השבטים, אלא המלך העשירי שלפניו, כלומר סבא של סבא של סבא של חלום של חלום שלי, התגיר ונעשה יהודי ע"י חלום שראה בלילה, זה הכל. ורבי חסדאי עזב אותו.

עיצוב גרפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	17:35	18:46
ת"א:	17:52	18:48
חיפה:	17:41	18:46
ב"ש:	17:53	18:48

לקבלת העלון:
baif.neheman@gmail.com

עורכים: הר"ג אביחי סעדון, שלום דרעי, משה דאר שליט"א
עריכה ובקורת: הר"ג רבי אלעד עידאן שליט"א

לרפואת חו"ל בן מוריה. לע"נ אסתר איתנה בת שרה ע"ה.

לרפואת חו"ל בן מוריה. לע"נ אסתר איתנה בת שרה ע"ה.

לעילוי נשמת בחייר ופאל בר כמנה תחת תראכי בת שאשיה נ"ע ה' אדר תשס"ז תנצב"ה.

לע"נ מרת הרה אבישג רבקה יטקה ע"ה בת הרבנית אביבה מרים תלחטו"א, בתו של מוה"ר הגר"י ברדא שליט"א

מהם. הלך למרחקים עד שהגיע לבבל לרב האי גאון, וחשב אולי הוא ימליץ עליו ויחזק אותו. רב האי גאון אמר לו: אני מפחד מהחרם של רבי חנוך. אח"כ העשיר התומך ברבי חנוך נפטר, ובה עשיר אחר ואמר לרבי חנוך: אנחנו יודעים שרבי יוסף חכם יותר ממך, לכן אם תפסוק דין בדיני ממונות אתן לך ספינה לבד בלי חובל ומלך שתטבע בים... ושלא לרבי יוסף: בוא תהיה רב במקומו של רבי חנוך. ככה המלחמות של הפוליטיקה הארורה הזאת. מה ענה להם רבי יוסף? "בכל המזרח והמערב אין חכם כמו רבי חנוך, אני לא אבוא לקחת את המקום שלו!" זו עונה אמיתית. אח"כ הלך לדמשק, ונפטר שם. רבי חנוך נשאר עם החרם שהחריס את רבי יוסף. ומה קרה לו בסוף? כל שנה כאשר גומרים פרשת וזאת הברכה, היה נוהג עם עוד כמה חכמים לעלות לתיבה ולקרוא את הפרשה. והנה בשנת ארבעת אלפים תשע"ה (לפני אלף וארבע שנים) עלה לתיבה, אבל היא היתה ישנה ונפלה עליו, ותשבר מפרקתו וימות" (שמואל א', ד' י"ח). ככה כתוב בספר יוחסין.⁸

אין דבר גרוע יותר מהמחלוקת

ד. מה זה אומר? שאין דבר גרוע יותר מהמחלוקת, ואם אני דעתי ככה ואתה דעתך אחרת, לא קרה כלום. רבי יהודה אומר, רבי מאיר אומר, רבי שמעון אומר, רבי יוסי אומר, וכי הם רבים ביניהם? "למה אתה חולק עלי?"! מה השטות הזאת? ובמיוחד שכולם חרדים ומתכוונים לשם שמים, רק שלכל אחד יש סיבה מסוימת, אחד אומר: אנחנו שומרים על השבת יותר, והשני אומר: אנחנו שומרים על הכותל המערבי יותר. אדרבה שישמרו כולם. מה יש בזה?! בזמנו (בשנת תש"ח בערך) האדמו"ר מליובאוויטש ע"ה אמר: "כל החרדים לרבות הדתיים יתלכדו ביניהם ויעשו בלוק חוסם", ועל כל דבר כמו חילולי שבת וכדורגל בשבת ובולען בבני ברק וכדו', כולנו נילחם בו ביחד. אבל כאשר קונים כל אחד ואחד בכסף נגמר הכל, לא עושים דבר כזה. אבל לא שמעו לאדמו"ר בזה, ועד היום אנחנו משלמים את המחיר, שאם מפלגה אחת לא רוצה, הולכים למפלגה השניה והיא מקבלת את זה. אבל לא עושים ככה. השבת קראנו פרשת נח, "נוח לשמים ונוח לבריות", אדם צריך להיות נוח לכולם. כמה סיפרו השבוע על הרב עובדיה ע"ה, שלא נשמעה מפיו גערה מעולם? אדם לא צריך להילחם על שטויות, אבל צריך לומר דעתך בטעם ובנועם, אם הבינו טוב ואם לא הבינו לא קרה כלום.

מה ההבדל בין "נח" ל"נוח"?

ה. דרך אגב, כולם טועים לכתוב "נח" לשמים וכו' בלי וא", אבל זה לא נכון, כי נח בלי וא"ו זה שם פרטי, ואילו נוח עם וא"ו זה שם תואר. ולכן "נוח לשמים ונוח לבריות", נוח לו לאדם שלא נברא משנברא" וכדו', כל זה עם וא"ו. ואין מקום אחד בתלמוד שכתוב הפוך, אלא כל פעם שתמצא "נוח" עם וא"ו זה שם תואר, וכשתמצא "נח" בלי וא"ו זה שם בן אדם. אבל לא יודעים לכתוב את זה. ואם תשאל: הרי אותו דבר הביטוי ומה אכפת לך? התשובה לזה, שאכפת לנו מאוד, כי רק ככה תבין את הכוונה של הכותב בזה. וכי מישוה יעלה על דעתו לכתוב: שיר השירים אשר "שלולמו" במקום לשלמה? הרי שלמה בלי וא"ו זה שם בן אדם ושלמו עם שני ואו"ו זה השלום שלו.⁹ אותו דבר כאן, "נח" בלי וא"ו זה שם בן אדם, ו"נוח" עם וא"ו זה שם תואר.¹⁰ והנה עוד

- 7. מה שאיר לנו רבי יוסף? הפיוטים של הקדושה ביום כיפור: "אפודי שש, לאל שונא שש, אומרים קדוש. אצילי ארץ, לבורא קצות הארץ, אומרים ברוך". בהתחלה לא ידענו מי חיבר אותם, אבל התברר שהוא המחבר שלהם. אמנם זה לא סגנון של רבי יהודה הלוי אלא פחות מזה. כי בהתחלה הספרדים לא ידעו לכתוב שירים. רק לאט לאט למדו את זה וכל דור דור התקדמו יותר. פעם כתבו ככה: "בימי רבי חסדאי הנשיא התחילו לצפצף, ובימי רבי שמואל הנגיד נתנו קול" (ספר הקבלה להראב"ד סוף מאמר רביעי). זה כמו ציפור שבתחילה מצפצפת ואח"כ מתחילה לזמר.
- 8. אבל לא נפטר מיד אלא אחרי כמה ימים. ואני משער שנפטר בפרשת בראשית, שכתוב שם: "ויתהלך חנוך את האלקים, ואיננו כי לקח אותו אלקים" (בראשית ה' כ"ב).
- 9. פעם אחת הייתי מעדיף אחד משלנו שיהיה סגן ראש העיר כאן, אבל החליטו אחרת מה נעשה להם?! אז הרב ע"ה אמר לי בטלפון: תשמע בני, מה אכפת לך זה או זה? "ביני ובינך מה היא" (בראשית כ"ג ט"ו)... תוותר על זה. המלה הזאת הספיקה לי, וויתרתי. אבל לא הפסדתי מזה כלום, כי הביאו לנו אדם שאמנם לא שייך לנו אבל יותר טוב מהראשון.
- 10. כאשר שלמה המלך בנה את בית המקדש, עשה ביום הראשון חנוכת הבית והקריב אלף עולות על המזבח, וכתוב בפסוק "אלף עולות יעלה שלמה" (מלכים א', ג' ד). אצל חכמי הספרדים לפני מאתיים שנה בערך, כאשר אדם שולח מכתב לחבירו כותב לו: "יהי ה' עמו, אלף עולות יעלה שלומי". ועושה נקודה על המלה שלומי, לרמוז שלקחתי פסוק שמדבר על שלמה המלך, וכוונתי כאן שהשלום שלך יעלה מעלה מעלה.
- 11. ואל תשימו לב ל"אקדמיה ללשון העברית" שמשושת כולה. למשל החליטו שם שצריך לכתוב עינים בשני יוד"ן אחרי הנו"ן "עיניים", כי ביו"ד אחת אולי יקראו "עינים", וכי יש מלה כזו בעולם?! וגם אין מלת "עינים", רק "עִינֹת ותהומוות" (דברים ח' ז). אבל האקדמיה

פסוק בפרשה: "נבקעו כל מעיינות תהום רבה" (בראשית ז' י"א), המלה רבה זה לשון נקבה. אבל "תהום" יכול להיות גם זכר וגם נקבה, כמו שכתוב "תהום אמר לא בי היא" (איוב כ"ח י"ד) וזה לשון זכר. בתרגום כאן כתוב "תהום רבא" ולא רבתא, כי המלה תהום גם לשון זכר. ומצאתי גמרא (תענית כ"ה סוף ע"ב) "תהומא עלאה ותהומא תתאה", וזה לשון זכר. וזהו הכלל שאומרים בשם אבן עזרא "כל דבר שאין בו רוח חיים - זכרוהו ונקבהו" (עיין בספר אסף המזכיר ערך כל דבר), ולכן אפשר להיות בתורה "תהום רבה" לשון נקבה, ובתרגום "תהומא רבא" לשון זכר, ואין שום בעיה בזה, אותו תהום פעם לשון בזכר ופעם לשון בנקבה. ולכאורה מה נפשך אם זכר או נקבה? וכי באמת שייך בתהום זכר ונקבה?! אלא זה הלשון גם אם אין הבדל ביניהם. כמו שאם תאמר "ירח" זה זכר ואם תאמר "לבנה" זו נקבה, אפילו שזה אותו דבר שניהם.

הגאון רבי יורם אברג'ל זצ"ל

ו. שבוע שעבר דיברנו הרבה על הרב עובדיה ע"ה. אמנם יש עוד מה לדבר עליו, אבל נסחפנו הרבה גם בשירה וגם בסיפורים. והיה רשום אצלי לדבר עוד על שני חכמים. הראשון זה הרב יורם אברג'ל זצ"ל (שהשנה לא יכולתי ללכת לאזכרה שלו בנתיבות)¹². שנה שעברה ראיתי שעשו אצלו מה שעשו אצל האדמו"ר מליובאוויטש, שמביאים שם את הדברים שלו כל הזמן, באידיש או באנגלית ומתורגמים לעברית, וכל מי שהולך לציון של האדמו"ר שומע את הדברים, מי שמבין אנגלית ומי שמבין עברית, ולא יפסוק כל הזמן. אותו דבר הרב יורם. התמונה שלו נמצאת על יד הציון, והוא מדבר שם כל הזמן. הבן שלו תלמיד חכם עורך מאמרים בפרשת השבוע, כל פרשה בחוברת נפרדת, בסגנון מיוחד במינו. וכל לילה בשעה שלוש היה הוא והבנים שלו שיבדלו לחיים קמים ולומדים תורה. למה זכה לזה? כי הוא טיפל בשלושת אלפים משפחות של אברכים (אולי אלפיים חמש מאות), והיה מפרנס אותם ודואג להם, ומביא להם הכל¹³. היה אדם מיוחד¹⁴. לכן זכה העולם לומד בחיבוריו ובספריו ומעריך אותו.

הרב משה רוטשילד זצ"ל

ז. החכם השני שלא דיברתי עליו שבוע שעבר, הרב ד"ר משה רוטשילד ז"ל. הוא ביקש שלא לעשות לו הספדים, "ואפילו באמתלא כדי להחזיר אנשים בתשובה אני לא רוצה הספדים", כי כמה פעמים מספידים מכאן ואח"כ עושים משהו אחר משם¹⁵. הוא היה אוהב דינקות¹⁶. פעם התפללתי שם בבית החולים

- החליטה ככה! מה גרמה בזה? שאנשים מורידים את היו"ד הראשונה ועושים רק שני יוד"ן אחרי הנו"ן "עינים", עניים ומרודים... משדו עניים מאנקת אבינוים" (תהלים י"ב ו), שדדו את העינים שהיו נכתבים בשני יוד"ן ולקחו את זה לעניים... ראיתי גם בדפוס כמה פעמים ככה. הכל מההשגחה של האקדמיה הזאת. אבא ע"ה היה אומר: "האקדמיה ללשון העוורת", כי היא שיבשה את הכל. למשל המלה "מצרים", האקדמיה אומרת שצריך לכתוב בשני יוד"ן "מצריים", כדי שלא יקראו מצרים. אבל אם נרצה לכתוב מצרים, צריך לכתוב "מצריים" בשלושה יוד"ן... מישוה יודע מתי כותבים שלושה יוד"ן? כשכותבים בגט את המלים "דיתיהוויין" "דיתיצביין" (גיטין פ"ה ע"ב), ובכל מלה כזאת יש חמשה יוד"ן, ואין מלה כזאת בעברית. אבל אלו מלים מיוחדות לגט ויש סיבה לזה (עיין בספר ארים נסי שם). אבל לא על כל שטות נכתוב שלושה יוד"ן. וגם המלה "אזנים", הם אומרים לכתוב "אזנינים" עם וא"ו ובשני יוד"ן, אבל זה סתם שגעון, זה אזנים של חמור ארוכות יותר מדי... (פעם סיפרו שאדם הראשון קרא שמות לכל בעלי החיים, ובא החמור למחרת ושאל אותו: מה השם שלי? אמר לו: אתמול כבר אמרתי לך. אמר לו: שכחתי, אמר לו אדם: חמור. למחרת בא אליי עוד פעם ואמר לו: שכחתי שוב, מה השם שלי? אמר לו: חמור. וככה שבעה ימים מטריד אותו. ביום האחרון, תפס את האזנים שלו חזק, ואמר לו: חמור חמור חמור. ולכן האזנים שלו ארוכות... זו אגדה שמעתי מילדות). והרי יש כללים בכתיבה שלא נזוז מהם, וכי כל אחד ישתגע ויכתוב איך שירצה?! לא עושים דבר כזה. לכן "נח" בלי וא"ו זה שם פרטי, ואילו "נוח" עם וא"ו זה שם תואר.
- 12. גם האזכרה של רבי אלטר מאזוז זצ"ל בחול המועד סוכות במושב איתן, שלושים שנה הלכתי לשם (מאז שנפטר בשנת תשמ"ח), אבל לא יכולתי ללכת השנה.
- 13. פעם מישוה אמר לו: למה הרב נוסע עם רכב "טרנטה"? קניתי לך אוטו חדש משופרי דשופרי. הרב לקח את האוטו ואמר לנדיב תודה רבה, והלך ומכר אותו בשביל האברכים האלה, כי אין להם מה לאכול בבית.
- 14. פעם שלחתי לו מכתב, וכתבתי לו שבמושב "חלץ" חלץ לבם... הם עמי הארצות פשוטים שלא קוראים ולא לומדים כלום, אז תייסד שם כולל שיתנו להם שיעורים. ובסוף הוספתי לו "ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר", חפץ למען צדקו זה ראשי תיבות חלץ, אז יגדיל תורה ויאדיר שם. ואמרו לי שקרא את המכתב ונישק אותו, בגלל הרמז היפה הזה. ואח"כ הביא לשם כולל ושילם להם.
- 15. פעם מישוה אמר: מי שמוציא ספר לאור, בתחילה מדפיס ואח"כ מפסיד ואח"כ מספיד... אל תוציא שום ספר, אל תעשה רעש מזה. כמה שאדם פשוט ככה טוב יותר, ויידע את הערך שלו בעוד מאה-מאתיים שנה.
- 16. הלכתי לניחום, וראיתי כתוב שם: "בעל מחבר ספר תורת היולדת בשיתוף עם הרב זילברשטיין יבדל לחיים ארוכים". אמרתי לבנים שלו: אבא שלכם היה "יקי" מחכמי גרמניה, שמדייקים בכל אות שלהם (מי שרוצה לדעת את הדיוק שלהם, שיקח ספר "שמירת שבת כהלכתה" של הרב נויברט ז"ל, ויראה כל פסיק וכל נקודה מדוייקת שם, משהו מיוחד. פעם שלחתי לו שאלה

מעייני הישועה, זה היה בשבת פרשת ויצא, והחזן הקורא בתורה בילבל בין "באה עם הצאן" (בראשית כ"ט) מלרע לבין "ורחל באה" (שם פסוק ט') מלעיל, ועשה שניהם מלעיל. אח"כ ראיתי את המנוח, ואמרתיו לו: החזן שלכם לא יודע את זה? אמר לי: איך הוא לא יודע? זה כתוב ברש"י (שם פסוק ו'). באמת שאלה גדולה... היום כאשר רש"י כותב דקדוק מדלגים אותו, כי הם לא מבינים את זה. כמה פעמים היה אומר לי שיש לו סידור שהוציא הרב וואלף הידנהיים¹⁷, ויביא לי אותו. חשבתי שזה סידור מדפוס רדליהיים¹⁸. אבל כל פעם הוא היה שוכח מזה. פעם אחרונה אמרתיו לו: כל פעם אתה מנטיח לי ולא מקיים!? אמר לי: עכשיו אני הולך להביא אותו. הלך והביא לי את הסידור הזה בדפוס חדש, ונוסח התפלה מיוחד. פעם הוא אמר לי הגהה בשם רבי אברהם ברלינר, שזה ג"כ חכם יקי מגרמניה (הוא הדפיס "חומש ברלינר" עם רש"י מחדש ע"פ כתבי יד, והוא נחשב מדוייק)¹⁹, והוא אהב אותה. אבל עיינותי וראיתי שזה פלפול יותר מדי²⁰.

הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל

ח. השבוע בז' חשוון, פטירת הרב מאיר שפירא זצ"ל. אמנם לא היו לו ילדים, אבל הוא יסד את "הדף היומי", וכל עם ישראל הלומדים בדף יומי נחשבים הבנים שלו. הוא השקיע כל כוחותיו לייסד ישיבת חכמי לובלין, ואם היה עושה כל ההשקעות האלה בארץ ישראל היה הרבה יותר טוב. היה לו כח דיבור מיוחד במינו, והלך למאתים ארבעים ושנים מקומות, והתרים שם בשביל הישיבה החדשה. כאשר עשו חנוכת הבית בשביל הישיבה, באו כל גדולי הדור אז כמו האדמו"ר מגור ועוד, ואמרו עליו "ברם זכור אותו האיש לטוב" (שבת י"ג ע"ג ועוד), והמלה "ברם" בגימטריא של מספר ההרצאות שדרש בשביל הישיבה. אבל היא לא החזיקה מעמד, כי באו הנאצים ימ"ש והרסו הכל, והישיבה נשארה אולי שתים עשרה שנה. מן השמים הוא נפטר לפני זה, כדי שלא יראה את הישיבה שלו חריבה. בישיבה הזאת לא מתקבלים אלא רק מי

בענין מוצקה, וענה לי במכתב כולו מלא פסיקים ונקודות), אז איך אתם כותבים "בעל מחבר ספר"? כלומר הוא הבעלים של מחבר הספר... אמרו לי שהם התרגלו לכתוב ככה. אבל אתם יודעים מי העירי בזה? הרב צבי איירבאך (גם הוא יקי) עורך ספר האשכול, שנדפס פעם ראשונה לפני מאה חמשים שנה, והמחבר חותם שמו צבי א- צבי בן אברהם איירבאך. והוא כתב בהקדמתו שם: דע, מה שכותבים בדורנו "בעל מחבר" זו טעות, כי זה לא המחבר אלא הבעלים שלו, וכמו שבעל השור לא לא השור ובעל הבור לא הבור, ככה גם בעל מחבר ספר. לכן אנחנו לא כותבים בעל מחבר ולא "מח"ס", ראשי תיבות מחבר ספר. או שכותבים "בעל הספר". הרב יעב"ץ כותב "הרבתי"ט", מה הכוונה? ראשי תיבות "הרב בעל תוספות יום טוב". לא בעל מחבר. (וע"ע בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' קנ"ז).

17. זה חכם שחי בימי החתם סופר לפני מאתיים שנה. החתם סופר (ח"מ סימן ע"ט) משבח אותו מאוד, וכותב שהשקיע שנים רבות בביטוח הפיוטים והפירושים שלהם. חכמי הדור נתנו לו הסכמה, וכתבו שאף אחד לא ישגי בגלול במשך עשרים וחמש שנה.

18. פעם ראיתי ספר ישן שלו שנדפס ברדליהיים בשנת תקצ"ב (הוא כותב רעדליהיים בעי"ן, אבל זה רק לומר שהרי"ש סגול), ושם הוא כותב "יתגדל ויתקדש" בפתח. למה אני אומר את זה? כי הליטאים אומרים בשם הגר"א יתגדל ויתקדש בצירי, למה? כי אבודרהם כותב שזה על שם הפסוק "והתגדלתי והתקדשתי" (יחזקאל ל"ח כ"א). אבל זו לא הוכחה, כי אפשר לומר יתגדל גם בעברית, וכמו שמצאנו בדניאל "כי על כל יתגדל" (דניאל י"א י"א), "וה' התאנף בי על דברים" (דברים ד' כ"א), "חזק ונתחזק בעד עמנו" (שמאל ב' י"ב), הכל בפתח. ויש רשימה ארוכה מה הבעלים מלים יתגדל כאלה. ורבי וואלף הידנהיים כותב שם, שכלל הדפוסים הישנים לפני חמש מאות שנה כתוב יתגדל ויתקדש בפתח. לכן אנחנו יכולים לומר ככה. ואפילו אם תמצא לומר שבעברית עדיף לומר יתגדל בצירי, אבל הנה בהמשך אומרים "תתקבל צלותנא" בפתח, וגם הליטאים אומרים ככה. ואי אפשר לומר שזה בארמית וזה בעברית, שהרי גם יתגדל ויתקדש "שמייה רבא" זה בארמית, וא"כ בארמית צריך לומר יתגדל ויתקדש בפתח, ומה הבעיה בזה!? זה דבר שדביא לנו רבי וואלף הידנהיים, ולכן הוא נקרא בראשי תיבות רזו"ה, שריוה להקב"ה בשירות ותשבחות (עייני ברכות ז' ע"ב), וכתב דברים יפים מאוד.

19. אבל היום עבר אותו בדיקו, רבי חיים שוול (וכותב שעוועל), שהדפיס חומש ברש"י ע"פ דפוס ראשון (וכל פעם מביא הערות למה בשם "ד"ר", דר וסוחרת. ראשי תיבות דפוס ראשון).

וזהו הספר העברי הראשון שנדפס בעולם, זה היה בשנת רל"ה (מי שלא מבין זה שנת 1475), והוא נדיר כי יש ממנו רק עותק אחד בעולם. בספר הזה יש מלה אחת בראשיתו, בסוף החומש אחרי המלים "ייער כחך ששירת" הייתה עוד מלה מחוקה שם, ולא ידוע מה המלה הזאת (ויש כל מיני השערות לזה). אבל ע"פ רוב הדפוס הראשון קולע אל השערה, ויש בו גירסאות יפות מאוד. אגב, מתי המציאו את הדפוס בעולם? בשנת חמשת אלפים ר', שלושים שנה בערך לפני שנדפס החומש ברש"י. ובעל תפארת ישראל (אבות. בועז פ"ג מ"א) כותב: הגוי שהמציא את ההדפסה "גוטנברג" מגיע לו עולם הבא, כי כתוב בגמרא (עיל סנהדרין ק"ה ע"א) שחסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא, והרי בזכותו יש להם הוא נקרא בראשי כי פעם היה צריך להעתיק ספר אחר ספר בכתב יד והספרים יקרים, ואילו עכשיו נמצאים למכביר. אבל יש אומרים שהדפוס עשה לנו רק צרות.

20. מה ההגהה? אומרים ביום כיפור "ונתנה תוקף קדושת היום", ושם כתוב "כמה יעברון וכמה יבראון", מה הכוונה? כמה ימותו וכמה יולדו. והוא אומר כמה יעברון, כלומר כמה יתעברו וילדים שנה הזאת. אבל מחילה זה לא הפשט, וכי הילדים יתעברו?! וגם א"כ מה זה "יבראון"? לכן הנוסח הישן הוא הנכון, "כמה יעברון", והכוונה כמה יעברו מן העולם וכמה יבראו בעולם. הוא אמר לי את זה פעמיים ורשמתי את זה בשמו, אבל אח"כ עיינותי וראיתי שזה לא הפשט, ופלפול יותר מדי לא שוה.

שיודע מאתים דף גמרא בעל פה. ומשמ יצא גאון עולם הרב שמואל וואזנר זצ"ל²¹. לכן לא יחשוב אדם שצדיקים שסובלים יסורים אין להם שום ערך, כי הנה הוא שנפטר בן ארבעים ושבע עירי, ואפילו הכי זכה לזכות גדולה מאד, שבזכותו כל ישראל לומדים אותו דף של גמרא כל יום, וכבר גמרו את הש"ס עשר פעמים.

חשבון ימי המבול בפרשה

ט. בפרשת השבוע יש לנו חשבון של ימי המבול, והוא מסובך עד מאד. מי שיקרא הכל פשט בלי רש"י לא יבין כלום²². אבל מי שיקרא את הרמב"ן ואבן עזרא, יראה שיש שתי דרכים בהבנת הפסוק: לפי רש"י, ארבעים יום שירד המבול לבד, ומאה חמשים יום של התגבורת לבד, ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום" (בראשית ז' כ"ד). וממילא אח"כ מסתבר הכל, מה שכתוב "בחודש השביעי" (שם ח' ד') זה לא שביעי ממש אלא תשיעי, והכוונה שביעי להפסקה של המבול. ומה שכתוב "בחודש העשירי" (שם פסוק ה') הכוונה עשירי לירידה של הגשמים. ורש"י מכריח אותך עד שאין אפשרות אחרת לזה²³. אבל אבן עזרא בפשיטות מפרש אחרת (הוא לא ראה את רש"י), וגם הרמב"ן (שם ח' ד') כותב שפירוש רש"י לא פשט בכלל. והם מסבירים שמאה חמשים יום זה לא תגבורת המים לבד, אלא זה כולל גם ארבעים יום של הירידה, וא"כ ארבעים יום של הירידה ועוד מאה ועשרה ימים, זה ביחד מאה וחמשים יום. וככה מפורש בתרגום יונתן שם. וממילא לא נצטרך להידחק אחרי זה.

עדיף דוחק הלשון או דוחק הענין?

י. מה החילוק בין זה לזה? כאשר ראינו קטע עם שני פירושים, אחד מתאים ללשון אבל הענין דחוק, והשני מתאים לענין אבל הלשון דחוק. יש מחלוקת בזה, האם עדיף ללכת אחרי הלשון או אחרי הענין? מרן בבית יוסף (יו"ד סימן רכ"ח) כתב כלל בזה, "מוטב לסבול דוחק הלשון מלסבול דוחק הענין", ואם יש דוחק בלשון תוכל לסבול אותו רק שהענין יהיה ברור. אבל יש דעה אחרת בזה (עייני בשו"ת איש מצליח כרך א' בקונטרס הכללים). ובכמה מקומות רש"י צמוד ללשון יותר מהענין. והנה כאן בדיקו ככה, לדעת רש"י לשון הפסוק שאמר "ארבעים יום" ואח"כ אמר "חמשים ומאת יום", משמע שזה לבד וזה לבד. ואפילו שאח"כ נידחק עם החודש השביעי והחודש העשירי, עדיף לסבול דוחק הענין מלסבול דוחק הלשון. ואילו לדעת אבן עזרא והרמב"ן ותרגום יונתן, עדיף לסבול דוחק הלשון מלסבול דוחק הענין, למה שהפסוק פעם יתחיל מתשרי ופעם יתחיל מכסלו ופעם יתחיל מחשוון!? לא עושים ככה, אלא אותו דבר כולם, והמאה חמשים יום של תגבורת המים כוללים גם את הארבעים יום. אדם יקרא את הפסוקים בטוב טעם ובשום שכל, ויבין דברים פשוטים וברורים כאלה (וע"ע בעלון מס' 86 אותיות כ"ג - כ"ה).

חשבו שהשנה היא רק שלוש מאות וששים יום

יא. מה עוד הרווחנו בזה? פעם קראתי בספר יסודי העיבור, שבימי מצרים העתיקה לא היו יודעים שהשנה היא שלוש מאות ששים וחמשה ימים, אלא אומרים שהשנה היא שלוש מאות וששים יום²⁴. ואיך ידעו שזה לא נכון? כי יש זמן (אולי בחודש תמוז) שהגילוס במצרים עולה וגואה לפי החמה, ושנה אחת ראו שהוא עלה למשל בא' בתמוז, ובשנה הבאה עלה בחמשה בתמוז, ובשנה שאחריה בעשרה בתמוז, ואחריה בט"ו בתמוז וכן על זו הדרך, כי השנה שלהם קצרה פחות חמשה ימים. ומזה הבינו שהשנה צריכה להיות יותר מזה. אבל בימי נח עדיין היו מחשבים לפי החשבון ההוא, ולכן בהתחלה כתוב שהמבול ירד "בחודש השני בשבעה עשר יום לחודש" (בראשית ז' י"א), כלומר שבעה

21. פעם אחת כיבו את האורות בלילה בישיבה שם, והרב וואזנר לא יכול להדליק בחזרה כי יש כללים בישיבה. ישב בחוץ, והיתה הלבנה מאירה, לקח גמרא ולמד שם. רבי מאיר שפירא עבר שם, והתפלא: אתה עוד לומד ככה לאור הלבנה? אני מברך אותך שלא תצטרך לא משקפיים ולא מקל כל ימי חיך. וככה היה, הרב וואזנר חי למעלה ממאה שנה, ועד ימיו האחרונים היה רואה בלי משקפיים. ברכה של מייסד הדף היומי חשובה עד מאד.

22. פעם לפני חמשים שנה פגש אותי חכם אחד מגר"בא, ואמר לי: הבן שלי אמר חידוש יפה מאד שאין כמותו בעולם. זה היה יום אחרי פרשת נח. שאלתי אותו: מה החידוש? אמר לי: כתוב "ויהי המבול ארבעים יום על הארץ, וירבו המים, וישאו את התיבה ותרים מעל הארץ" (בראשית ז' י"ז), וירבו המים אין מים אלא תורה, המים התרבו ולמדו הרבה תורה, וישאו את התיבה זו העיר ג'דאב, ותרים מעל הארץ מעל ארץ ישראל... אבל מאי נפקא מיהא בפירושים האלה, אם עיר ג'ר'בא או עיר אחרת? מה שחשוב ביותר הוא להבין את הפסוקים האלה.

23. פעם אחת רבי בן ציון חזקא למד את זה, ואמר: איזה הכרחיות יפים עשר רש"י!

24. וזו הסיבה שעשו עיגול של שלוש מאות ששים מעלות, ולא בגלל שהמספר הזה יכול להתחלק להרבה מספרים, אלא בגלל שחשבו שהשנה של השמש היא שלוש מאות ששים יום בלבד.

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

נפלא מאד. רק שקדם אותו אבן עזרא (ספר העיבור דף ג' ע"א) שרמז לטעם הזה, וספר יסוד עולם (מאמר ג' פרק י"ב) שג"כ הביא את הטעם הזה, אבל לא בשטה הזאת²⁸ (וע"ע בקונטרס פפראות לחכמה סימן ב' אות ג').

אונקלוס לא נכנס במחלוקת בין רבותיו

29 בגמרא (ראש השנה י"ע"ב) יש מחלוקת מתי נברא העולם, רבי אליעזר אומר בתשרי ורבי יהושע אומר בניסן. בדרך כלל כאשר כתוב בתורה "בראשון" "בשביעי" וכדו', אונקלוס מתרגם לפי החודש. למשל "בראשון בארבעה עשר יום לחודש בערב תאכלו מצות" (שמות י"ב י"ח), הוא מתרגם "בירחא דניסן". ואילו הפעם לא עשה כלום, רק כתב ירחא קדמאה, ירחא שביעאה, ירחא עשיראה. למה? כי זה תלוי מתי נברא העולם, לפי דעת רבי אליעזר המבול ירד בשבעה עשר בחשוון, ולפי דעת רבי יהושע המבול ירד בשבעה עשר באייר. ורש"י מביא את שתי הדעות האלה. לכן אונקלוס שהוא תלמיד של שניהם, כי תירגם את התורה מפי רבי אליעזר ורבי יהושע (מגילה ג' ע"א), למה יכנס במחלוקת בין רבותיו?! ושתק בזה. אבל הגמרא (שם כ"ז ע"א) ושאלת: כמאן מצלינן האידנא (בראש השנה) "זה היום תחלת מעשיך?" ועונה: כמאן? כרבי אליעזר. זאת אומרת שמסדרי התפלה של מוסף תפסו כדעת רבי אליעזר. **ובזה יתפרש לנו דבר נפלא מאד, שבזכרונות במוסף של ראש השנה אומרים "וגם את נח באהבה זכרת, ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים בהביאך את מי המבול", מאן דכר שמיה נח?! הרי נח שייך לכל העולם ואנחנו בני אברהם יצחק ויעקב, ומי הכניס את נח כאן? אלא כתוב בתורה "ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחודש חרבו המים על הארץ, ויסר נח את מכסה התיבה וירא והנה חרבו פני האדמה" (בראשית ח' י"ג), והרי בראשון באחד לחודש לפי דעת רבי אליעזר זה אחד בתשרי. והרי מסדר התפלה שם הוא כדעת רבי אליעזר, לכן היום באחד בתשרי מזכירים את נח, כי ביום הזה אליבא דרבי אליעזר הקב"ה זכר את נח.**

מנהג הספרדים והאשכנזים בנוסח שאלת הגשמים

טו. השבוע שואלים את הגשמים ומתחילים "ברך עלינו". **האשכנזים אומרים תמיד אותו נוסח "ברך עלינו", רק שבקיץ אומרים "ותן ברכה" ובחורף אומרים "ותן טל ומטר לברכה". ולכאורה ככה משמע מלשון המשנה (ברכות פ"ה מ"ב) "ושואלים הגשמים בברכת השנים", ומשמע שאומרים אותה ברכה רק מוסיפים שאילת גשמים. זו ראייה יפה מאד. ומצאתי שהטור (סימן ק"ז) כבר קדם וזכה בה, וכתב: וכן משמע במשנה כמנהג אשכנז. מאיפה הבאתם את זה?! אבל הפרי חדש (סימן ק"ס"א) מצא טעם למנהג הספרדים, ממה שהגמרא (ברכות דף כ"ט ע"א) אומרת שלפעמים מתפללים "הביננו" שזו תפלה קצרה מאד³⁰. והיום התפלה הזאת נשתכחה מן העולם, ובשום סידור לא תמצאו אותה³¹. אבל גם אלה שהיו פעם מתפללים את התפלה הזאת, כתוב בגמרא שלא יכולים להתפלל אותה במוצאי שבת, כי צריך לומר הבדלה "אתה חוננתנו". ומה הבעיה להכניס אותה שם ולומר "הביננו ה' אלקינו לדעת דרכיך כי אתה מבדיל בין קודש לחול ומול את לבבנו"? הגמרא אומרת שאם תכניס את**

עשר בחשוון, ואח"כ "ותנח התיבה בחודש השביעי בשבעה עשר יום לחודש על הרי אררט" (שם ח' ד'), כלומר התיבה נחה כעבור חמשה חודשים. ומה הם החמשה חודשים האלה? זה מאה וחמשים יום, "ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום" (שם ז' כ"ד). ולכן בחמשה חודשים היו מאה וחמשים יום, ובכל חודש שלושים יום²⁵. פשוט מאד.

מדוע בעיבור מחלקים את השעה לתת"ף?

יב. בעיבור בין מולד למולד, יש עשרים ותשעה יום, שתיים עשרה שעות, ושבע מאות תשעים ושלושה חלקים מאלף ושמונים חלקים בשעה. "כ"ט י"ב תשצ"ג". ויש שאלה: למה חילקו את השעה לתת"ף חלקים שזה אלף ושמונים? שיחלקו אותה למאה, לאלף, או לחמש מאות. הרמב"ם בחיבור שלו (פ"ו מהלכות קידוש החודש ה"ב) כתב: ולמה חילקו השעה למנין זה של אלף ושמונים חלקים? לפי שמנין זה יש בו חצי ורביע ושמינית ושליש ושתות ותשוע וחומש ועישור. המספר הזה, מתחלק לחצי - 540, ולרבע - 270, ולשמינית - 135, ולשליש - 360, ולשתות (על שש) - 180, ולתשוע (על תשע) - 120, ולחומש - 216, ולעישור - 108. אבל כל זה קשה מאד, כי יש לנו מספר יותר קטן שמכיל את כל זה, והוא מספר שלוש מאות ששים (ש"ס). שגם מתחלק לחצי ורביע ושמינית ושליש ושתות ותשוע וחומש ועישור (חוץ ממספר שבע שאי אפשר להסתדר איתו, לא באלף ושמונים ולא בשלוש מאות ששים), וא"כ למה מחלקים על תת"ף?! יש שיתרצו כל מיני תירוצים דחוקים בזה.

טעם הגר"א בזה פשוט ואמיתי

יג. אבל בא הגר"א ואמר טעם אחר נפלא מאד (הובא בביאורי הגר"א אורח חיים סוף הלכות ראש חודש)²⁶: שמענו מפי הקדוש, טעם מתוק למה חילקו את השעה לתת"ף, כי אם במקום תשצ"ג חלקים היה תשצ"ב חלקים, שזה שבע מאות תשעים ושתים חלקים, הרי אפשר להקטין אותם על אלף ושמונים להרבה פחות²⁷, ולא היינו עושים חלקי תת"ף ולא חלקי ש"ס בשעה, אלא מחלקים את השעה רק לחמש עשרה בלבד, למה? כי אלף ושמונים לחלק על חמש עשרה זה שבעים ושתים, ושבע מאות תשעים ושתים לחלק על אחת עשרה זה שבעים ושתים, א"כ היינו אומרים שהמולד הוא 11 חלקי 15 של השעה, ולא יותר. אבל בגלל שזה לא תשצ"ב חלקים אלא תשצ"ג חלקים, והאחד ה"עקשן" הזה לא מוכן להתחלק בחמש עשרה... הוכרחנו לחלק את השעה לתת"ף חלקים. ולולא היינו מחלקים את השעה לתת"ף (אלא לט"ו) היינו אומרים שהזמן בין מולד למולד: כ"ט יום, י"ב שעות, י"א חלקים ועוד חלק אחד מחלקי תת"ף בשעה, לכן מה עשו? חילקו הכל לתת"ף חלקים. **זה טעם כ"כ יפה קצר פשוט ואמיתי.** לפעמים אתה מתפלפל באיזה דבר מסויים, והתירוץ האמיתי מונח לך מול העיניים, תשים לב ותמצא את זה. הגר"א ידע הרבה יותר ממה שאני אומר כאן, אבל הטעם שנתן הוא

25. וזה גם בניגוד למה שאמרו הגויים, שלא יכול להיות שפעם חיו שמונה מאות ותשע מאות שנה, אלא השנה שלהם היתה רק חודש בלבד (ואברבנאל מביא את זה). ואם אדם הראשון חי תשע מאות שלושים שנה, אז תחלק אותו על שתיים עשרה, יצא לך רק שבעים ושבע שנה. תודה רבה... ולפי זה חנוך צריך לקונן עליו, כי הוא מסכן חירק שלושים שנה... אבל זה לא נכון, כי הנה לומדים מכאן שבימי נח היו מחשבים כל חודש שלושים יום, ולכן חמשה חודשים שוים בדיוק מאה וחמשים יום. פעם מישוה בא לרב מבריק (נדמה לי הגר"ז מבריק), ואמר לו שהמדענים בדורנו אומרים ככה. ענה לו: אני אוכיח לך מהתורה שהחודש היה בן שלושים יום, ולפחות עשרים ושבעה יום. מה ההוכחה? מהפרשה שלנו "בחודש השני בשבעה ועשרים יום לחודש יבשה הארץ" (בראשית ח' י"ח), וא"כ בחודש יש לפחות שבעה ועשרים יום. וכי תגיד שפעם היה כל יום חצי יום?! מה השגוון הזה. אלא החודשים היו כמו שלנו היום, רק שפעם מזג האוויר היה בריא, וממילא אנשים היו בריאים וחיים באורש ועושר, אבל אח"כ באו בני אדם ועשו כל מיני תעשיות ודברים, וקיבלו כל המחלות ה' ירחם. (וע"ע בעלון מס' 2, ומס' 85 אותיות ג' ד')

26. זה מופיע שם "בין הדבקים" בין הלכות ראש חודש להלכות פסח, בעמוד אחד של הגהות על התפלה. אבל יש שם טעויות, כשקראתי את ההגהות שם לא הבנתי מה הוא מדבר, ואחרי שנים ריאתי שמצאו את זה בכתב ידו וכל מה שנדפס שם זה טעות. למשל כתוב שם בשם הגר"א לומר "וּנְטַלְתָּנִי" ורחא, אבל צריך לומר "וּנְטַלְתָּנִי", כי הנוסח שם משובש (עיין בהקדמת ספר אסף המזכיר עמ' 8).
27. איך עושים את זה? מי שלמד קצת שברים יודע שמקטינים את המונה והמכנה ביחד. למשל 50 חלקי 100, אפשר לכתוב 10 חלקי 20, או רק 1 חלקי 2 (חצי), זה הכל.

28. יסוד עולם זה **חכם ספרדי תלמידו של הרא"ש**. העולם חושבים שהרא"ש היה שונא חכמות, ואם אדם מתחיל ללמוד קטע בגמרא שיש בו חשבון, אומרים לו: מה אתה עושה? זה זבזבו זמן וביטול תורה. אבל זה לא נכון, כי צריכים ללמוד את זה, ובגמרא יש הרבה מקומות שחייבים ללמוד את זה. התוספות יום טוב טרח לפרש לנו משניות בכלאים ובעירובין ובאהלות. רק שהיום לא מבינים כלום. יש ספר חדש "שטת התוספות יום טוב במשניות", ושם מסבירים כל מה שכתב התוספות יום טוב בחשבון, וכולי האי והולאי. צריך להפעיל את המח, ואם אדם לא יפעיל אותו אז יפלפל עד הרקיע השביעי ולא יבין כלום. צריך להבין את זה.
29. הערת המערכת: הקטע דלהלן נמסר ע"י מרן שליט"א בתפלת שחרית ביום ראשון (ה' בחשוון תשע"ט), כתוספת לשיעור השבועי במוצאי שבת. (יישר כח לר' דוד חדאד הי"ו על שיכתוב הדברים).
30. אומרים שלוש ברכות ראשונות ושלוש ברכות אחרונות והבינו באמצע. כל כמה מלים זו ברכה בתפלה: "הביננו ה' אלקינו לדעת דרכיך" זה אתה חונן, 'ומול את לבבנו ליראתך' זה התיבנו, 'ותסלח לנו להיות גאולים' זה סלח לנו וגואל ישראל וכו'.
31. למה? כי כתוב בגמרא (שם): אביי לייט אמאן דמצלי הבינו, כלומר היה מקלל את מי שמתפלל הבינו, למה? כי במקום שיתפלל תפלה שלימה הוא מתפלל רבע דקה, זו כל העמידה כולה שלך?!

053-6652663

ספרי תורה | תפילין | מזוזות | מגילות ועוד

תנתן הנחה לכאים דרך העלון

רבי יהודה, שכל הנסין שבים מול ארץ ישראל נחשבים כארץ ישראל. מה זה הנסין? האיים. שכל אי שנמצא מול ארץ ישראל גם הוא בכלל ארץ ישראל.³⁹ והרי ג'ר'בא נמצאת מול ארץ ישראל. נמצא שלדעת רבי יהודה ג'ר'בא נחשבת כמו ארץ ישראל. אבל אין הלכה כמו רבי יהודה (עיין הרמב"ם פ"א מהלכות תרומות ה"ז), ומה התירוץ הזה? אלא התירוץ האמיתי שעוד בזמן הגאונים היו מדינות שצריכות לגשם כמו ארץ ישראל (לא כמו בבל שעשירה בגשם)⁴⁰, ולכן באפריקה כולה היו נוהגים כמו ג'ר'בא, והיו שואלים גשם כמו ארץ ישראל. ככה מובא בספר המועדים בהלכה (עמ' קנ"א) בשם הלכות גדולות של הגאונים (מהדורת הידלסהיימר עמ' קע"ה). אח"כ כולם שכחו את זה, ורק ג'ר'בא נשארה לפליטה שאומרים "ברך עלינו" כמו ארץ ישראל.⁴¹ ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים, וכל הלומדים בעלון, וכל השומעים דרך הרדיו. ה' יתברך ימלא כל משאלות לבם לטובה, כל מה שירצו, אני לא יכול לפרט אבל הקב"ה יודע את כל הפרטים, שיהיה ברכה והצלחה. השבוע הזה אומרים "ברך עלינו", שיברך אותנו בכל טוב. אמן.

39. פעם מישהו אמר לי: "הנס הגדול קפריסין". אמרתי לו: איזה נס? אמר לי: הנס פירושו האי, אתה לא יודע שהנסין של הגמרא פירושו איים?!
40. פעם הייתי במרסיי ובכל יום שוטפים את הרחובות שם, איזה שפע של מים יש להם, ואילו כאן אומרים שחבל על כל טיפה, ועושים "התפלת מים" וכל מיני המצאות כאלה. פעם אמרו "המתקת המים", ושינו את זה כי לא עושים שהמים יהיו מתוקים אלא לא מתוקים ולא מלוחים. אבל זה לא נכון, כי אפשר לומר "המתקת המים", ונעלם מהם פסוק "ויורה ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים" (שמות ט"ו כ"ה), מה הפירוש וימתקו המים? וכי נעשו עם סוכר? אלא פירושו נעשו טובים לשתיה. אבל הם אומרים "התפלה", "היאכל תפל מבלי מלח" (איוב ו' ו'). אבל במדינות אחרות יש להם שפע במים.
41. ולא די בזה אלא שבאותו היום לא אומרים תחנון, כי הם זכו למזג אויר כמו ארץ ישראל. ובאמת חוקרים כתבו שמזג האויר בג'ר'בא בדיוק כמו מזג האויר של באר שבע (ולכן רוב יהודי ג'ר'בא גרים בבאר שבע ובדרום, כי גם האי ג'ר'בא זה בדרום).

כותב שפועל שכ"ח זה בגימטריא שלוש מאות עשרים ושמונה, וכשאדם משנן דבר פעם אחת הוריד אחד משכ"ח ונעשה שכ"ז, חזר עוד פעם אחת נעשה שכ"ו, חזר עוד פעם אחת נעשה שכ"ה, ואם חזר על אותו דבר מאה ואחת פעמים, ישר מאתים עשרים ושבע, בגימטריא "זכר" בדיוק. מהשכח נעשה זכר, וזו סגולה לזכרון. ויש אומרים שגם זה לא מספיק.³⁷

"ברך עלינו" בג'ר'בא ובכל העולם

יט. בכל העולם כולו אומרים "ברך עלינו" ששים יום אחרי התקופה (אמנם התקופה נשתכחה היום, אבל יש תאריך בלועזי חמשה או ששה בדצמבר)³⁸, ואילו אי ג'ר'בא יוצאת מן הכלל ונוהגים לומר כמו ארץ ישראל. פעם חכם מרוקאי רבי מסעוד רואח ע"ה בא לג'ר'בא, ושאל אותם: למה אתם אומרים עכשיו ברך עלינו? בכל העולם אומרים עוד חודשיים. אמרו לו: "אנחנו שקיפת ארץ ישראל", כלומר אי ג'ר'בא הוא הפרוזדור של ארץ ישראל. אמר להם: השתגעו? מה קרה לכם? הלך לרבנים שם ואמר להם: למה אתם משגעים את הצבור שלכם? אמרו לו: אל תכעס, זו דעת רבי יהודה בגיטין. התפלל: וכי רבי יהודה היה בג'ר'בא? אמרו לו: הוא לא היה בג'ר'בא, אבל כתוב בפסוק בפרשת מסעי "וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול" (במדבר ל"ד ו'), מה זה וגבול? צריך לכתוב "הים הגדול וגבול", שהים התיכון הוא הגבול המערבי של א"י. אלא הגמרא (גיטין דף ח' ע"א) אומרת בשם

אומות העולם, והיה בקי בכל.

37. פעם רבי חיים מוולאז'ין בא לפני הגר"א רבו המובהק, ואמר לו: למדתי מסכת שבת שמונה עשרה פעם, ואני עדיין לא זוכר אותה. התפלל: בשמונה עשרה פעם אתה רוצה לזכור אותה? שאל אותו: אני אחזור עליה מאה ואחת פעמים? אמר לו: לא מאה ואחת, אלא "כל ימיו בעמוד והחזר קא" (זה ביטוי לקוח מהגמרא מכות דף ט"ו ע"א) תחזור ותחזור בלי סוף. הרב עובדיה ע"ה היה ככה, חוזר כל הזמן. פעם הוא אמר למישהו: אתה רוצה לדעת כמה אני זוכר? אתה רואה את התוספות הארוך הזה שמשטרע על כל העמוד, אקרא לך אותו בעל פה. הרב קרא ולא החסיר אף מלה. אמר לו: איך הרב זוכר? ענה לו הרב: אתה יודע כמה חזרתי על הדיבור הזה? מאתים פעם! איך לא אזכור את זה? צריך אדם לאמן את כח הזכרון שלו. ופעם אמר: אני לא הייתי זכרן בילדותי, אבל ע"י אימון למדתי את זה.
38. לפני מאה חמשים שנה היה כלל בג'ר'בא "אבג"ד", ראשי תיבות אומרים ברך ג' דצמבר, כלומר אומרים ברך עלינו בשלשה בדצמבר בערב (שמעתי את זה מסבא). ואח"כ נשתנה הדבר לארבעה בדצמבר (בערב) ופעמים חמשה בדצמבר (וע"ע בספר סלת נקיה פרק י"ג).

ואילו התקופה בכל שנה אפשר לבדוק את זה.

תשובה לשאלת נח
דעת הרב מנחת אהבה (ח"ב פ"א הכ"ב) ועוד פוסקים, שיש לכתחילה לחוש בגוש שגם בכלי שני ממשל אולם לערב עמו דבר שמבושל כבר אף שהוא לח ודאי שמותר, שיש לצרף דעת האומרים שאין בישול אחר בישול בלח. וכ"כ בשמירת שבת כהלכתה (פ"א הערה ר"א).

עאלה:
לחיימי צכה ההג'לה השג'ג'ה
בסכוכיג מק'דלג איכוג'ג'ג מאד.
וע'לה קחוחו הישר רעיון נפלא
השג'ג'ה יצא אנש ויהא בסכוכיג זו היצ'ה
ושוב חשב אלו'י צה אסוכ. מה האנש?

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576
בין הפותרים וכונה תוגרל מכונת קפה איכותית!

מיניבר נעם 1 מומלץ בתכנית 'בית בטוח' איחוד הצלה

מיניבר נעם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!
נבדק ואושר לשימוש ע"י בדיק מהדרין | כ-40 כוסות מים רותחים | בטיחותי במיוחד לילדים!

8510 *
אפיקים מנוגדות טיפן מים

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

עשור שנים להסתלקותו של הגאון הצדיק ר' חיים הכהן זצ"ל

נכד מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל ומייסד מוסדות "חכמת רחמים" ברכיה

מעמד סיום הש"ס שנלמד במשך השנה לעילוי נשמתו

וסדר לימוד של 300 אברכים ששקדו על התורה בערב לע"נ

והכנסת ספר תורה שנכתב לע"נ מרן הגאון איש הפלא רבי חי טייב לא מת זיע"א והוכנס להיכל הישיבה לצעירים "אורחות חיים"

המעמד התקיים במוצאי שבת בבית המדרש 'מורשה' בקרית הרב אברמסקי בראשות רבני הקהילות וראשי כוללים בראשות הגר"י אברג'ל בעל ה"ברכת יצחק" ורו"כ "תורה וחסד", שם הרב זצ"ל היה קובע מקום לתפילתו. בתום סדר הלימוד נערך סיום הש"ס כשאת אמירת הדרן עלך התכבד אחד האברכים ובקדיש כובד בנו הרה"ג ר' רחמים כהן ר"י "אורחות חיים", כמו כן במעמד נשא דברים קצרים אחיו של הרב זצ"ל הרה"ג ר' חננאל הכהן ראש מוסדות "חכמת רחמים".

ולמחרת ערב מיוחד במינו נרשם במוסדות "חכמת רחמים" יום הילולתו של מייסד המוסדות וראש הישיבה הרה"ג ר' חיים כהן זצ"ל. אשר מלבד ההילולא שמתקיימת זה עשור, נוספה שמחה בהכנסת ס'ת מהודר לכבודו של המקובל האלוקי איש הפלא עטרת ראשנו רבנו חי טייב לא מת זצוק"ל. כבר בבוקרו של יום ראשון הגיעו רבים לפקוד את ציונו של הרב זצ"ל השוכן כבוד בבית החיים ברכיה, שביניהם בלטו אברכי הכולל ובני הישיבה על רבניהם ומורי דרכם.

לעת ערב קודם תפילת מנחה התרכזו כולם בביתו של הכהן הגדול הסבא רבי בנימין שליט"א אביו של הרב זצ"ל, כאשר בסלון ביתו סיימו לכתוב את ספר התורה המהודר בהשלמת 75 אותיותיו האחרונות כשבזה אחר זה נגשו אל שולחן הכבוד גדולי תורה מופלגים ואישי ציבור מכובדים להשלמת כתיבת ספר התורה, בלווי שירה וזימרה לכבוד גמרה של תורה.

לאחר תפילת מנחה ההתרגשות החלה גואה היה זה כשרבי בנימין אמר פסוקי מי הוא זה מלך וה' מלך בנעימה המסורתית ולאחר מכן יצאו עם ספר התורה לרחובה של עיר עם מאות מבני המושב ורבים מעמך בית ישראל, והמכנה המשותף כולם התרגשות של שמחה ורוממות, הלא זה ספר לזכרו של מורנו הרב ר' חי טייב לא מת, ומה עוד שאין זה בסתם יום אלא ביום הילולתו של רבם האהוב רבנו חיים הכהן זצ"ל. וכך במשך שעה ארוכה התנהלה התהלכה בהוד והדר גיל וזמר, עד להיכל הישיבה הקטנה "אורחות חיים" ע"ש רבנו זצ"ל השוכנת בפאתי המושב שם בהיכל הישיבה במקומה הטבעי ביותר ברחבת בית המדרש שבו עמלים מדי יום עשרות בחורי חמד, שם הגיעה השמחה לשיאה ניתן היה לחדש את החשמל שעובר בין כולם אש התורה בערה בכל המשתתפים.

לפני תום האירוע התכבדו התורמים הנדיבים והמחזיקים במוסדות להגביה את ספר התורה באמירה המסורתית של "זאת התורה" ההתרגשות הרקיעה שחקים עת ניגש אחיו של הרב זצ"ל הגאון רבי ברכאל שליט"א ופתח את ספר התורה בפרשת נשא וסלסל בקולו קול עז את נוסח ברכת הכהנים ולאחר מכן אביו של רבנו החו"ש רבי בנימין נשא דברי תורה.

התורה המפוארה והקדושה הוכנסה אחר כבוד להיכל הקודש המפואר והייחודי, שנחנך רק שעות ספורות קודם האירוע, בתרומתם הנדיבה של אוהבי ה' ומוקירי תורתו, משפחת עשור המעטירה הי"ו ולאחר מכן פנו הקהל ל"אוהל הרב" מקום מושבו של ר' רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל, ושם הסבו כולם לסעודת מצווה מפוארת כיד המלך לכבוד התורה ולומדיה ולעילוי נשמתו של הרב זצ"ל, שברקע נשמעים דברי תורה וחיזוק מפי הרבנים רבי ברכאל כהן שליט"א, בנו של הרב הרה"ג רחמים חי חויתה שליט"א ראש הישיבה לצעירים שליט"א, וכשבין גברא לגברא מתנגנים ניגונים המשמחים לבבות - "תנו כבוד לתורה".

מארגני האירוע הקדוש מודים לה' על ההצלחה והסייעתא דשמיא שהמעט החזיק את המרובה כאלף משתתפים בפ"י בפע"י. המעמד נחתם בדברי קודש אש להבת שלהבת סיפורי הוד על הגאונים זיע"א מפי ראש המוסדות מקים עולה של תורה הרה"ג רבנו חננאל הכהן שליט"א יאריך ה' ימיו בטוב ושנותיו בנעימים אמן.

הגאון ר' רחמים ח"ח הכהן שליט"א בן הרב זצ"ל

חרי"ש ר' בנימין הכהן שליט"א

הרה"צ ר' ששון הכהן שליט"א

הגאון ר' מאיר הכהן שליט"א ראש הכולל

הגאון ר' חננאל הכהן שליט"א ראש המוסדות

ילדי גאלה

לע"נ **גאלה** בת הרבנית אסתר מאמוז ע"ה
בית מאמן לילדים חתוך עימרוני של מרן ראש הישיבה שליט"א

גליון 88

מי בתמונה?

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן
079-9270505 שלוחה 23
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס
ונא לציין שם יצאמנו

למחן
תספור

ב"ב בתשנ"ו זה יום הפטירה של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, שהיה ראש ישיבת "פורת יוסף", וקרוב משפחה של רבנו יוסף חיים עליו השלום (נדמה לי בן אחותו). והוא היה ענו מאד וצדיק, וגם העמיד תלמידים מרב אהבה שנתן להם. והיה הפרש בינו ובין מרן הרב עובדיה זצ"ל עשר שנים (שהרב צדקה מבגד ממנו), וכל ספר שהרב היה כתב היה נותן לרבי יהודה צדקה, ופעם אחת נתן לו ספר שו"ת חזון עובדיה על פסח, ולמחרת אמר לו הרב צדקה: תודה רבה יישר פח וכי. שאל אותו הרב: "מה קרה עכשיו? מה יום מילימם" (סנהדרין דף ס"ה עמוד ב'), מה הספר הזה מפל הספרים?" אמר לו הרב צדקה: "בזכותך אני אוכל לאכל השנה את המצות שלי לאט לאט, כי כל שנה אומרים לנו שצריך לגמור שני כזיתים של מוציא מצה בשתי ידקות, ואיך אני אוכל בשתי ידקות? אני נחנק! אבל עכשיו כתבת תשובה (סימן כ"ד) שלא צריך לאכל אותם כל כך מהר אלא אפשר בשמונה ידקות, וזה אפשרי". (גליון 37 אות ו).

החזון איש (שיום פטירתו בט"ו בתשנ"ו) היה נסתר ונעלם עד גיל חמשים, כי הוא נולד בשנת תרל"ט ועלה לארץ בשנת תרצ"ג בגיל חמשים וארבע, ועד אז לא ידעו עליו, ורק יחידי סגולה הכירו אותו. כמו רבי חיים עוזר גרונז'ינסקי ע"ה שהיה מכיר אותו שהוא גאון, והיה מעשה, שפאטר תורים באו לזינגא היו מראים להם: זה בית הפנסות של הגר"א (הגאון מוילנא), זה הקבר של הגר"א, זה הקבר של "הגרף פוטוצקי" (שהגרג על קדוש ה' בזמן הגר"א), זה הספרייה של רבי מתתיה שטראשון (שהיתה ספריה עשירה) וכדומה. ופעם כשבא לרבי חיים עוזר אדם שהראה לתד מקומות מיוחדים אמר לו הרב: "הראית לו את 'שכית החמדה של וילנא'? אמר לו: "הראית לו את הכל, מה זה 'שכית החמדה של וילנא'? אמר לו: "אמר לו: זה החזון איש שהוא אברה מיוחד! הראית לו אותו? (גליון 54 הערה 27 וגליון 87 אות י"ד ואות כ"ב).

הלכה נאמנה

ביום שבת לפני מנחה - אחרי קריאת התורה, כתוב בפסוקים: "כי לקח טוב נתתי לכם תורתנו אל תעזבו, תכון תפלתנו קטרת לפניך משאת פני מנחת ערב" עד כאן [ללא הפסוק "הקשיבה לקול שועי מלכי ואלקי כי אלקי אפתלל", ואלו אצלנו לא אומרים "תכון תפלתנו אלא רק "כי לקח טוב, למה? רבי משה לוי חשב ואמר כי כתוב "הקשיבה לקול שועי מלכי ואלהי", והרי

חידה

גם כימות החמה הם אומרים
"ברך עלינו" מי הם?

מתרון החידות מהגליון הקודם

מתרון החידה:

"ערומים" בלא דגש במ' פרושו 'חכמים ופקחים'. ו'ערומים' עם דגש פרושו 'ללא בגדים', ויש להם מה שאין לחכמים (וזה הדגש).

הזוכה: דוד לוי - בני ברק

מתרון מי בתמונה:

הגאון הצדיק רבי חיים הכהן זצ"ל מפסד וראש מוסדותינו "חכמת רחמים" עם יבל"ח מרן ראש הישיבה שליט"א. הזוכה: א. מימון - בני ברק

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 | בין הפותרים נכונה יוגרל פרס נאמן 079-9270505 שלוחה 21 | גא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

נולד בשנת ד' [ארבעת אלפים] תתצ"ח (ויש דעה בשנת ד' תתצ"ה), זאת אומרת שמפסדית רב האי גאון עד שנוול הרמב"ם עברו רק מאה שנה בלבד. (ושנת פטירת הרמב"ם היא ד' תתקס"ה). (גליון 10 אות י"א, וגליון 14 אות כ"ה).

ד. ב"א חשנ"ו יום הפטירה של הגאון רבי משה לוי זצ"ל, שיגע בתורה ממש למעלה מכוחותיו. והיו זמנים שגמר את הש"ס כל שנה כי היה לומד שבועה דפים ליום, ובכל יום מימי השבוע הכין וניסר ארבעה שעורים. וזה למעלה מן הטבע. אבל הוא עשה יותר מדי, כאלו לבו נבא לו שהוא יסתלק לפני הזמן (לפני גיל ארבעים), ויגע והתיגע על התורה, וככה שהדפים בחייו יש לו עוד כהנה וכהנה. (גליון 37 אות ג).

בתנ"ה יש פסוק כזה: אחד בישעיה "וקו"ה יחליפו כח" שזה ב"ד, והשני בנתהלים "וקו"ה ה'מה ירשו ארץ" (פרק ל"ז פסוק ט') שזה ב"א. והרב לחם הבמרים (עמוד תקל"ה בנדפס מחדש) נתן בזה סימן: ישעיה מתחיל ב"ד, ולכן "וקו"ה שכתוב בישעיה הוא ב"ד, ואלו דוד המלך שכתב ספר תהלים יש בשמו נ"א, לכן "וקו"ה שכתוב אצלו הוא ב"א. אבל כאן זה "וקו"ה ב"ד, וכן כתבו הראשונים (ויש דשימה ארפה שלהם). אמנם יש מעט שאומרים "וקו"ה ב"א, אבל מה שמקבל זה לומר "וקו"ה ב"ד. ואפשר להחזיר את המפסד על זה אם אמר "וקו"ה, שהרי לא יתכן שכל אחד יעשה תורה לעצמו, שאם ככה אין לדבר סוף, אלא נקבע בראשונים ה"ד"ק ומנחת ש' (ואחרים) לומר בישעיה "וקו"ה ב"ד. (שם אות כ"ו).

ג. כמה זמן עבר מרב האי גאון עד הרמב"ם? רב האי גאון נפטר בשנת ארבעת אלפים תשצ"ח, והרמב"ם ללל המאחר

א. יש פסוק בפרשה: "ויירד העיט על הפגרים וישב אתם אברהם" (בראשית ט"ז י"א). היה יהודי אחד חזן מקרס עם קול נעים שקרא וישב אתם אברהם, בלי דגש בש"י. אמרתי לו: "צריך לומר וישב עם דגש בש"י, אמה יודע למה? כי חסר שם נ"ו, והיה צריך להיות וישב' מלשון רוח שנשבת [והדגש בא במקום האות נ']. אבל וישב' בלי דגש פרושו השיב 'והחזיר אותם'. וכי נפרש כאן שידד העיט על הפגרים, כלומר ירדו העופות שרצו לטרוף את הפגרים ואברהם החזיר אותם! לאן החזיר אותם? לשמיים? לכן צריך לומר וישב' עם דגש בש"י. תשים לב שיש דגש ויש רפה. מאז החזן הזה זכר שצריך לומר וישב' בדגש כי חסר נ"ו. אנשים מזלזלים בדגש, אבל זה היסוד של לשון הקודש, ואסור לזלזל בזה. (גליון 86 אות כ"ו).

ב. בהפסדה כתוב: "וקו"ה יחליפו כח" (ישעיה פרק מ' פסוק ל"א). צריך לומר "וקו"ה ב"ד ולא "וקו"ה ב"א. פעמים

ערו: הר"ג שמואל עיזאן שליט"א